

Melawana ya Kgwebo

Re tla tihabolla le go laola mehuta ya go fapafapana ya diminerale le dikgwebo tša meepo ka maikemišetšo a le nnoši a go tliša dipoelo tše e lego tša ketapele go bao ba swerego dišere tša rena. Re ka kgona go fihlela tše feela ka go ba le tšhomišano ya makgonthe le dikhastamo, bao ba swerego dišere, merafe ya kauswi, le ba bang bao ba šomago mmogo le rena, tšhomišano e theilwego godimo ga botshepegi, kwišišano, go šomela pepeneneng le go fana ka boleng magareng ga bao ba šomago mmogo.

- 1 Setatamente go tšwa go Mohlankedimogolophethiši
- 2 Re šoma ka maitshwaro
- 3 Re šoma ka maikarabelo
- 4 Re šoma ka go hloka sephiri
- 5 Re šoma mmogo le ba bangwe
- 6 Bao badiredi ba ka ikopanyago le bona
Diputšišo gotšwakantle

Setatamente se sa Melawana ya Kgwebo se šoma mošomong wo mongwe le wo mongwe wo o laolwago ke Xstrata. Mešomo yeo e sa laolwego ke Xstrata eupša re e na le karolo go yona e swanetše gore e be le melawana le ditlwaedi tšeo di sepelelanago le Melawana ye.

Melawana ya rena ya Kgwebo e tšweletša maitshwaro ao yo mongwe le yo mongwe mo Xstrata a swanetšego go e latela. E thekgwa ke boikgafo bjo itšego, dikemelo le ditlhahlo tšeo di tšweleditšwego ka melaotshepetšong ya rena, ka go ditshepedišo le Maemo a Tlhabollo ye e Tšwelago pele go ya go ile.

Setatamente go tšwa go Mohlankedimogolophethiši

Re thwetšwe ke beng ba Xstrata gore re ba hlamele melawana ka dipeeletšong tša bona. Lefokwana la rena la Dinepo le ala ditlholho tša rena, gomme la bontšha ka moo go lego molaleng gore katlego e kgonega fela ke go hlama le go tšwetša pele ditirišano tša makgonthe le bagkathatema ba rena, tšeo di bonalago ka seriti, tšhomišano, go hloka sephiri le go hlama melawana magareng ga badirišani.

Mo Xstrata, re fetišetša maikarabelo a magolo le taolo go dikgwebo tša rena tša tšweletšo ya lefaseng ka bophara, le go tšwetša pele senthara ya khamphani ye e tiilego le go fokotša morwalo wa ka moso. Ke tloga ke dumela gore tshepedišo ye e fetišitšwego ya taolo e hola mešomo ya rena thwii le bagkathatema ba rena ka gore ba be le maikutlo a tiilego a go ba beng le maikarabelo ka gae. Ka ge di matlafaditšwe go tšea sephetho, dikgwebo tša rena di kgona go šomišana le bagkathatema ba gae le go fetola ditlholho tša bona le menyetla ka tsela ya maleba – e lego senyakwa se bohlokwa kudu ka lebaka la go fapafapana ga rena mo go amantšhwago le mešomo ya rena lefaseng ka bophara.

Le ge go le bjalo, dihlopha tše dikgolo tšeo di ikemego ka gare ga dikgwebo tša rena tša tšweletšo di tlamilwe mmogo ke melawana le ditumelo ka ga tsela yeo re šomago ka gona ka ge e beilwe ka mo go Setatamente sa Melawana ya Kgwebo. kudukudu, melawana ye e lemoga gore boikgafo bja rena go tirišano ya mmakgonthe le bagkathatema ba rena bo nyaka gore re:

- šome ka maitshwaro
- šome ka maikarabelo
- šome ka go hloka sephiri; gomme re
- šome mmogo le ba bangwe.

Tlholo ya rena ya mmakgonthe ke go kgonthišiša gore ditlhologelo tše di a bonagala ditirong tša rena tša ka mehla, ditebeelong le diphethong tša rena. Gore se se šome, yo mongwe le yo mongwe wa rena o swanetše go rwala maikarabelo a setho go di phethagatša karolong yeo ya kgwebo moo re nago le maikarabelo gona, le go tšwetša pele diphethagatšo tša tšona le badirišanimmogo le rena dikgwebong, go akaretšwa badirišani ba rena mešomong ye e kopanetšwego le borakonteraka. Ke maikarabelo a motho yo mongwe le yo mongwe go bolela ka ga dingongorego dife goba dife mabapi le go obamela Melawana ya Kgwebo ya Xstrata, sa mathomo go molaodi wa mošomo wa gagwe. 'Lenaneo la tshepedišo ya mekgwa' leo motho yo a begago a sa tsebjejo, la go laolwa ke dihlongwa tša go ikema, le lona le gona ka nageng ye nngwe le ye nngwe yeo Xstrata e šomago go yona ge se se sa kgonege gomme dintlha tša kgokagano di filwe ka morago ga sengwalwa se.

Melawana ya rena ya kgwebo ga se ya hlamelwa go šoma bjalo ka melawana ya kgebo yeo e laelago batho. Le gona, ga e re laele gore re swanetše go phethagatša maikarabelo a rena bjang mošomong. E tšwelatša boikgafo bja rena go bašomimmogo le go bagkathatema ba rena ka ga ka moo re tiogo šoma ka gona. Melawana ya rena ya kgwebo e re fa tlhako ya maitshwaro le le ntlha ya tšhupetšo ya setšo sa rena wa go sepediša kgwebo ya Xstrata lefaseng ka bophara., moo e lego gore nepišo ya rena ya go se boele morago go melawana e rago boikgafo bja go se dikadike go maitshwaro a mekgwa le maikarabelo.

Ke ikgantšha ka ga setšo sa kgwebo ka gare ga Xstrata moo nepišo ya rena go go hlameng ga melawana e beng ba Khamphani e kgokaganršwe kudu go boikgafo bja rena go maemo a godimodimo a seriti le go hloka sephiri. ka ntle le ditšo tša go fapafapana, meetlo le melao yeo re šomago ka go yona, melawana ya rena ga se ya swanela go hlokomologwa.

M L Davis, Mohlankedimogolophethiši

Re šoma ka maitshwaro

Re ikgafile go maemo a godimodimo a maitshwaro a mekgwa a setho le a sephrofešene ka dinako tšohle.

Re šomišana ka seriti ka dikamanong tša rena le badirišani ba rena gomme re phethagatša ditshephišo tša rena le ditlamago go bona.

Re latela melao ya naga ye nngwe le ye nngwe yeo re šomago ka go yona ka botlalo. Godimo ga moo, re šoma ka go latela tlhako ya tšwetšopele ya go ya go ile ya Xstrata, gomme ra fišegela go fihlelela maemo a godimodimo a boditšhabatšhaba go sa lebelelwe lefelo le ka ntle le go kgethologanya.

Re nyaka gore badirišani ba rena kgwebong ba hlomphe Melawana ya Kgwebo ya Xstrata, Melaotshepetšo le Maemo a Tlhabollo ye e Tšwelago pele go ya go ile.

Re hlomphe le go tšwetšapele ditokelo tša botho mafelong ao re nago le khuetšo go wona, re hlomphe bohwa bja setšo, ditlwaedi le ditokelo tša ditšhaba, go akaretšwa le batho ba setlogo.

Ga re fe, aba goba go amogela pipamolomo goba selo se sengwe le se sengwe seo se ka tšewago bjalo ka pipamolomo.

Ga re fe dithušo tša ditšhelete go phathi efe goba efe ya dipolotiki, mokgatlo wa sepolotiki goba go radipolotiki goba go nkgetheng wa go nyaka go šomela setšhaba.

Ga re amogele mohuta ofe goba ofe wa bomenetša go akaretšwa bohodu le go diriša dithoto tša Khampani bošaedi bakeng sa go ikhola.

Ga re dumelele gore dikgahlego tša rena tša setho tša ditšhelete di thulane le dikgahlego tša Khampani.

Re thekga go dira kgwebo mo go lokologilego ebile re tla phadišana ka botshephegi kgwebong, ka tlhokomelo ye kgolo go melawana yeo e tšwetšago phadišano pele le go šireletša bareki.

Re hlomphe dikonteraka ka moka le baabi le bareki ebile re lefa dikelo tša ditšhelete tša go sepelelana le kgwebo go dithoto le ditirelo.

Re ikgafile go taolo ya dikhamphani ye maatla yeo e nago le maikarabelo.

Re šoma ka maikarabelo

Re ikgafile go maikemišetšo a tlabollo ya go ya go ile. Re lekanetša ditaba tša leago, tša tikologo le tša ekonomi ka tsela yeo re sepedišago kgwebo ya rena ka gona.

Re tseba le go laola dikotsi tša ditšhelete, mošomo, maphelo, tšhireletšego, tikologo, dipolitiki, tša leago le tša seriti kgwebong ya rena go re dumela go phegelela menyetla ka moya o mobotse a kgwebo.

Re aba boetapele bjo bo bonagalago gabotse; dilo tšeo di tlogo pele tša go khute, maikemišetšo le dinepišo; le methopo ya maleba ya ditšhelete le ya merero ya bašomi go fihlelela maano a rena a maikemišetšo.

Re diragartša maano, melaotshpetšo, maemo, mananeo le ditshepedišo gore re kgone go fihlelela maikemišetšo a rena ao a diragatšwago go le go sepedišwa maamong a Khamphani, a kgwebo ya ditšweletšwa le go mešomo.

Re ikemišeditše go šoma mošomong wo o šireletšegilego wo o se nago dikgobalo le mahu le go tšwetšapele bophelo bjo bokaone bja bašomi, borakonteraka le ditšhaba.

Re ikarabela go tšhireletšego ya rena le bophelo bjo bokaone bja rena le tšhireletšego le bophelo bjo bokaone bja batho ba bangwe bao ba lego kgauswi le rena mošomong le setšhabeng.

Re šoma bjalo ka bahlokamedi ba maikarabelo ba bengdithoto ba rena ebile re ikemišeditše go boloka bophelo bja lebaka le letelele, go šoma, le go kgona go phela gabotse ga tikologo ya tlhago yeo e angwago ke mešomo ya rena.

Re katanela go hwetša kaonafalo ye e tšwelago pele ka mahlakoreng ka moka a kgwebo ya rena.

Re šoma ka go hloka sephiri

Re ikgafile go fihlelela go hloka sephiri moo go nago le maikarabelo go tša kgwebo ka moo go kgonegago kgwebong ya rena.

Ka bega tšweletšo ya ditšhelete tša rena setšhabeng, mošomo wa rena le tlhabollo ya go ya go ile kgafetšakgafetša le go latela melao ya maleba ka moka le go eta pele maemo a go šoma.

Re bega tshedimošo ya tšweletšo ya ditšhelete le kgwebo yeo e feletšego, ye e nepagetšego, ye e tshephegago le yeo e lego nakong.

Re hlaloša e sa le ka pela diabe tšeo di ka kgonegago le dikholego ka moka tša diphetogo tše kgolo tše di šišintšwego mešomong ya rena, diprotšekeng goba ditirong go bakgathatema ka moka ba maleba ka tsela ya go hloka sephiri, ya kakaretšo le yeo e loketšego setšo.

Re šomiša ditsebi tša go hlomphega, tše di ikemego tša lefapha la boraro go sekaseka le go re fa kgonthišišo ya mananeo a rena a taolo le go šoma ga kgwebo ya rena ka maemong a Khamphaning, a ka kgwebong ya ditšweletšwa le go mošomo.

Ka mehla re bapetša mošomo wa rena kgahlanong le maemo a boditšhabatšhaba le setlwaedi sa mošomong seo se etilego pele ka maikemišetšo a go tšwetša pele mošomo wa ketapele ka intasetering.

Re šoma mmogo le ba bangwe

Re ikemišeditše go bula dipoledišano tša ditsela tše pedi tša magareng ga bašomi, baemedi ba bašomi, ditšhaba, bareki, baabi, babeeletši le bakgathatema ba bangwe.

Re hlaola bakgathatema ka mešomong ya rena gomme re boledišana ka botshephegi gomme ra rerišana ka moya o mobotse le dihlopha ka moka tša bakgathatema.

Re hlabolla setšo sa go šoma ka maatla le sa go tseba kgwebo le go bea maikarabelo a magolo le taolo kgwebong ya rena ya ditšweletšwao le go mešomo ya rena, gomme ra hloma beng ba kgwebo legatong la ka gae.

Re ikemišeditše go thwala le go šomelwa ke batho bao ba šomago gabotse maemong ka moka a kgwebo ya rena le go aba menyetla ya tlhabollo ya mešomo ya go amana le intasteri le meputso ya go kgahliša.

Re bona bohlokwa bja seabe se se dirilwego ke bašomi le borakonteraka, gomme melaotshepetšo ya rena le ditlwaedi hlompha seriti sa bona le ditokelo.

Re hlompha go fapafapana ga batho gomme re swara bašomi ka moka le borakonteraka ka toka, le go ba fa menyetla ya go lekana maemong ka moka a mokgatlo re sa kgethe motho go ya morafe, gore ke wa naga efe, bodumedi, bong, mengwaga, kgahlego go tša bong, bogole, maikutlo a tša sepolotiki goba maikutlo a mangwe goba dikgopolo tše dingwe.

Re lemoga le go hlompha ditokelo tša bašomi ba rena tša go šomela lefelong leo le šireletšegilego, go ba le baemedi ba mohlakanelwa, moputso wo o swanetšego, mošomo o šireletšegilego le menyetla ya tlhabollo.

Ga re kgotlelele mokgwa ofe goba ofe wa kgethollo ya mošomong, go rogaka, go tliša goba tlhaselo ya mmeleng.

Ga re kgotlelele go šomišwa ga bana mešomong goba mokgwa ofe goba ofe wa go šoma ka kgapeletšo wa tlamo mo Xstrata goba le go badirišani ba rena ba kgwebo.

Re šoma le mebušo, balaodi ba tikologong, baemedi ba setšhaba, mekgatlo ya ka gare ga mmušo le yeo e sego ya mmušo le batšeakarolo ba bangwe bao ba nago le kgahlego kgwebong ya rena go hlama le go thekga diprotšeke tše di holago ditšhaba tše di lego mafelong ao re šomelago go wona lefaseng ka bophara.

Re na le seabe go tlhabollo ya tša leago le ya ekonomi ya ditšhaba tše di tšwetšwago pele tše di amantšhwago le mešomo ya rena.

Re hlompha setšo, ditlwaelo, dikgahlego le ditokelo tša ditšhaba, go akaretšwa le batho ba setlogo le dihlopha tše di lego kotsing ya bohloki goba dihlopha tše di hlokišitšwego nakong ye e fetilego.

Re hloma dikamano ka mafolofolo le bakgathatema ba rena maemong a boditšhabatšhaba, a bosetšhaba, a selete, le a tikologo gomme re nyaka thekgo ye e tšwelago pele ye e akaretšago mang le mang mešomong ya rena go tšwa ditšhabeng tše di lego moo re šomelago gona. Re šoma le bareki ba rena, baabi, bašomišanimmogo le rena ba intastering gore re kgone go kaonafatša mošomo wa kakaretšo wa intasteri le go fokotša diabe tša dikotsi tša tikologo, tša polokego goba tša maphelo tše di sepedišanago le ditšweletšwa tša rena.

Bao badiredi ba ka ikopanyago le bona

Mošomi yo mongwe le yo mongwe wa Xstrata le batho ba dikontraka ba tlamega go latela Ditheo tša Kgwebo (Business Principles) tša rena. Ge go na le pelaelo mabapi le go latela se o swanetše go begela supabaisara/molaodi goba molaodi-kakaretšo wa moo ošomelago gona. Re akaretša go belaela ka ga bomenemene, bohodu, diiro tša kgwebo tša go se tshepege, go šomiša thoto ya Khampani gore o ikhole, ditiro tše e sego tša maleba tša bophelo le polokego, bobodu goba maitshwaro afe goba afe ao e sego a maleba mošomong.

Eupa ge ka lebaka le le itšego ga o kgone go begela supabaisara goba molaodi-kakaretšo, go na le nomoro mogala ya go se lefelwe ya Xstrata ya naga e nngwe le e nngwe fao Xstrata e nago le lekala. Mogala wo o laolwa ke ba KPMG gomme pelaelo efe goba efe yeo e tlhagišwago ka mogala e tla fetišetšwa go Hlogo ya Oditri ka mokgwa wa sephiri gore go tšewe kgato ya maleba. Go sego bjalo o ka šomiša atereše ya sephiri ya email e lego ya ethics@xstrata.com.

Dipelaelo goba dipotšišo mabapi le merero ya ka mehla ya bašomi bjale ka megolo, diiri tša go šoma le mošomo di tla tšwela pele ka go begwa ka tsela yeo e tlwaelegilego go supabaisara goba molaodi wa gago.

Afrika Borwa	0800 20 43 07	Mmušo wa Kopano	0800 0151 846
Argentina	0800 555 5764	Mmušo wa MaArab wo o Kopanego	800 50 37283
Australia	1800 987310	Norway	+47 40639400
Belgiumo	0800 715 10	Peru	0800-5-2757
Brazile	0800 890 069	Republiki ya Dominikhene	888 751 0471
China	1-0800-265-2608	Rephaboliki ya Congo (Brazzaville)	+27 12 543 5363
Filiphaene	1800 161 10175	Spaine	9005 06915
Guinea e Ntshwa ya Papua	000861140	Swatseng (ditatofatšo tša pušetšomorago)	+27 12 543 5407
Kanada	866 311 5773	Switzerland	0800 000 998
Khakedinia e Ntshwa	00 687 28 66 60	Toitš'i/Tšeremane	0800 18 13622
Mauritania	+27 12 543 5363	Tanzania (ditatofatšo tša pušetšomorago)	+27 12 543 5449
Mebušo yeo e Kopanego	18 009 881 645	Tšhile	123 0020 9952

poso-e: ethics@xstrata.com

Diputšišo gotšwakantle

Ge o nyaka tshedimošo ya tlaleletšo mabapi le Xstrata o ka ikopanya le:

Claire Divver

mogala: +44 20 7968 2871

poso-e: cdivver@xstrata.com

Pamela Bell

mogala: +44 20 7968 2822

poso-e: pbell@xstrata.com

Brigitte Mattenberger

mogala: +41 41 726 6071

poso-e: bmattenberger@xstrata.com

www.xstrata.com

Malembe a mangwe: lelema la Seburu, Seisemane, Sefora, Setoishi/Segeramane, Seinuktitut, Senoroway, Sepotokisi, Sequechua, Setswana, Sepedi, Sotho, Sepeniši, Seswahili, Setswana, Sethosa le Sezulu.

Designed & produced by Cre8